

X. PHÁP TRỤ TRÌ LINH TỊNH

(Chỉ tác tu đầy đủ, tự tha đều lợi, giáo hạnh nhân quả chứng cứ cần phải trình bày rõ ràng. Trước trình bày rõ về tông này, sau ngắn thuyết các bộ khác).

Tác pháp sáu niệm:

(Luật ghi: Tỳ-kheo biết số ngày mỗi nửa tháng biết ngày Bố-tát sám hối thanh tịnh. Lại ghi: Trước nên khởi tâm bố thí thức ăn, nếu không khởi tâm bố thí thức ăn mà ăn phạm Đột-kiết-la. Nhưng văn này lại lộn xộn không theo thứ tự phép tắc lục niệm rút ra ở trong Tăng Kỳ. Nay nương theo văn nghĩa chuẩn làm pháp. Nó thường làm nên ghi ở đầu).

1. Nghĩ biết số ngày tháng (nên nói): Hôm nay là ngày không trăng, nhỏ là ngày mồng một (cho đến ngày mười bốn. Nếu lớn thì nói lớn, nghĩa là ngày trăng tròn là lớn không phải nhỏ. Có thể tùy theo thời gian để gọi).

2. Nghĩ biết chỗ thức ăn (Nếu thường xin thức ăn nên nói: Tôi thường xin thức ăn. Nếu xin thức ăn của Tăng thì nên nói: Tôi xin thức ăn của Tăng. Nếu thức ăn tự làm thì nên nói: Tôi ăn thức ăn tự làm. Nếu nhận thức ăn người thỉnh một bữa muốn đi đến chỗ thỉnh thì nên nói: Tôi ăn thức ăn của nhà tên... Nếu nhận thỉnh nhiều chỗ không thể tự đi hết được, nên tự đi đến một chỗ thỉnh. Còn những chỗ khác nên bố thí cho người. Người bố thí là Tỳ-kheo hay Sa-di, chỉ ở trước người được thí tác pháp trao):

Trưởng lão... đàn-việt... bố thí cho tôi năm món ăn chính này, tôi có nhân duyên không đến được, nay đem bố thí lại cho Đại đức (Nếu thời gian quá gấp không có người bố thí lại. Luật mở bày nên tâm niệm thí cho, người nên tâm niệm như sau):

Phần tôi thỉnh cho Tỳ-kheo... Nếu không định thực xứ thì nên nói: Tôi không bỏ thỉnh thực.

3. Nghĩ biết thọ số thời an cư mùa hạ. (Nên nói: Tôi ở dưới chùng ấy bóng cây một thước vào ngày... tháng... năm... thọ giới cụ túc không hạ. Nếu một hạ hay nhiều hạ thì cứ theo số mà gọi).

4. Nghĩ biết y bát thọ tịnh (Nên nói: Tôi ba y và bình bát đầy đủ thọ trì y dư và thuyết tịnh. Nếu thiếu y bát hoặc chưa thọ trì và chưa thuyết tịnh nên nghĩ từ nghĩ thuyết tịnh, tùy theo việc để gọi).

5. Nghĩ biết thân mạnh yếu, nên nói: Nay tôi không bệnh có thể hành đạo được. Nếu có bệnh nên nói: Tôi có bệnh cần phải điều trị.

Tác pháp tàn thực (thức ăn dư):

(Đức Phật dạy: Giữ thức ăn trong bát thủ hình đối với Tỳ-kheo chưa đủ thức ăn, trích vai áo bên phải, quỳ gối phải xuống đất nói như sau):

Trưởng lão nhất tâm niệm! Tôi tên là... thức ăn đã đủ, xin trưởng lão vì tôi làm pháp tàn thực. (Tỳ-kheo kia lấy thức ăn rồi hỏi: Thức ăn này cho tôi phải không? Đáp: Cho. Nên trả thức ăn lại cho người khác, không nên ăn chỉ lấy một ít rồi trả lại. Lại nói: Thức ăn này tôi đã làm phép tàn thực cho trưởng lão rồi. Pháp bạch đồng lợi thực trước sau vào thôn xóm:

Đại đức nhất tâm niệm! Tôi Tỳ-kheo tên là... trước thọ thỉnh vị... nay có duyên sự... muốn vào thôn xóm... đến nhà... tôi thưa với Đại đức biết.

Pháp bạch phi thời vào xóm làng.

Bạch trưởng lão! Tôi phi thời vào xóm làng. Luật Thập Tụng ghi: Đến thành ấp, xóm làng... nhà... (Người trước đáp): Có thể.

Pháp phòng hộ mua bán câu lợi:

(Luật ghi: Nếu Tỳ-kheo muốn mua bán nên sai tịnh nhân nói: Vì tôi đem vật này buôn bán. Lại nên nghĩ: Thà sai người kia được lợi cho mình, mình không được làm lợi cho mình.

Pháp đệ tử muốn từ giả đi Hòa thượng lượng nghi:

(Nếu trên đường có nghi sợ, hoặc đi với bạn không hiểu biết, không biết tụng giới yết-ma, Bố-tát, hoặc người kia mới khát thực, khó trì được pháp luật, hiểu luật nghi của người, hoặc thích tranh chấp, phá Bố-tát Tăng sự, hoặc người kia mới mắc bệnh, không tùy theo bệnh mà cho thuốc và thức ăn, không người nuôi bệnh. Nếu có một việc trong các việc ấy thì không cho phép đi. Nếu đệ tử cưỡng đi thì phạm tội Ba-dật-đề, khinh thầy. Nếu Hòa thượng trừ lượng cho phép đi phạm tội Đột-kiết-la.

Pháp Tỳ-kheo trì luật đến nên ra nghinh đón cúng dường:

(Đức Phật dạy: Nay vì các Tỳ-kheo kết ứng học pháp đầu tiên. Nếu nghe Tỳ-kheo trì luật đến không nên tránh đi, phải quét tước, sửa sang phòng ốc và ngọ cụ rồi đi ra nửa do-tuần nghinh đón. Chỗ nghi có nạn nên mang y vật dùng, làm ướt và soạn thức ăn ngọ nên thỉnh thuyết pháp, nếu thật cầu sự hiểu biết nên như pháp thưa. Nếu hỏi bực bội thì không nên trả lời. Sáng làm thức ăn trước, thức ăn sau, cầu thỉnh ở lại an cư, nên cầu vì đàn-việt thí y. Cần phải cúng dường những thứ như vậy, nếu không phạm tội Đột-kiết-la).

(Tỳ-kheo trì luật có bảy nghi:

1. Đa văn các pháp.
2. Có thể biết được pháp và phi pháp.
3. Trừ lượng Tỳ-kheo-ni.
4. Khéo giữ lời thầy dạy.
5. Khi đến nói ở chỗ khác không sợ.
6. Sống trong giới luật.

7. Biết giới cộng và bất cộng).

Pháp người nên tụng giới:

(Có một trụ xứ, Bạt-nan-đà làm Thượng tọa. Chúng Tăng thỉnh thuyết giới. Đáp: Tụng quên rồi. Các Tỳ-kheo nói: Tụng quên tại sao ở trên chỗ Thượng tọa? Dem việc này bạch Đức Phật, Đức Phật dạy: Thượng tọa phải thuyết giới, nếu không thuyết giới phạm tội Đột-kiết-la. Không biết thì làm sao làm Thượng tọa? Đức Phật dạy: Ở trên mọi người đều gọi là Thượng tọa).

Pháp tôn ty lễ kính của hai chúng Tăng Ni:

(Đức Phật dạy: Từ nay cho phép các Tỳ-kheo tùy thứ tự lễ Thượng tọa. Các Tỳ-kheo-ni đánh lễ tất cả các Tỳ-kheo và cũng tùy theo thứ đánh lễ. Thức-xoa-ma-na đánh lễ tất cả Tỳ-kheo và Tỳ-kheo-ni cũng tùy theo thứ tự đánh lễ. Sa-di cũng như vậy. Pháp kính lễ: Cho phép Tỳ-kheo-ni cách Tỳ-kheo không gần không xa chấp tay để đầu thưa: Hòa na. Luật Tứ Phần ghi: Tháp cũng đánh lễ như vậy. Đức Phật dạy: Khi ăn cháo, quả, khi đi kinh hành, khi không mặc ba y, khi tối, khi không cùng nói, tức giận nhau nơi chỗ vắng, tất cả những trường hợp này đều không đánh lễ. Phạm là tội Đột-kiết-la. Yết-ma năm người. Người bị cử không cùng nói chuyện. Bốn nói trị. Tâm tán loạn, điên, bệnh hoại tâm, biệt tục, hành Ma-na-đỏa, Bốn nhật, A phú ha na đều không nên đánh lễ.

Tịnh năm sinh chủng. Nếu ăn quả không làm năm loại tịnh chủng (Lửa tịnh, dao tịnh, chim tịnh, hương tịnh và chưa thành chủng tịnh). Nếu ăn rễ nên làm năm loại chủng tịnh (Cắt tịnh, lột tịnh, phá tịnh, rửa tịnh và họa tịnh). Nếu ăn lá quả nên làm ba loại chủng tịnh (dao tịnh, lửa tịnh, và rửa tịnh). Gom lại trong một đồ đựng, nếu tịnh một gọi là tổng tịnh).

Pháp mặc y cao thấp.

(Đức Phật dạy: Mặc y dưới từ đầu gối trở xuống chân chừng một khuỷu tay, giữ ở trên cho hai bên đều nhau, giữ chặt đằng sau và cột chặt lại).

Pháp thọ thỉnh ứng cúng.

(Bấy giờ có trưởng giả thỉnh Phật và Tăng. Tỳ-kheo hỏi Đức Phật: Nếu người thỉnh Tăng là thỉnh ai? Đức Phật dạy: Nếu hương đúng đến người đó đầu đánh lễ thỉnh. Tuy chẳng đúng hương đến, nếu vì người xuất gia giải thoát, hoặc người tọa thiền, hoặc người đọc tụng kinh, hoặc người siêng làm việc chúng, trừ người giới ác còn tất cả Tăng đều nên ăn. Nếu thỉnh Tăng nên ăn cả hai chúng. Tỳ-kheo và Sa-di. Nếu thỉnh hai bộ thì năm chúng ăn).

Có năm loại vật bốn phương Tăng chúng không thể giữ, không

thể bán và không thể chia:

1. Đất ở trụ xứ.
2. Phòng xá.
3. Phần cần dùng.
4. Quả cây.
5. Hoa quả.

Tất cả Tỳ-kheo Sa-môn Thích tử đều có phần trong đó. Nếu giữ bán hoặc chia đều phạm tội Thâu-lan-giá.

Đức Phật bảo các Tỳ-kheo: Các ông phải nên buộc niệm hiện tiền, tự phòng hộ tâm (Thế nào gọi là buộc niệm? Nghĩa là quán hành bốn niệm xứ, trong thân quán chiếu từ bỏ vô minh ở thế gian, hoặc hộ quán ngoài thân và chế ngự tâm, pháp cũng như vậy. Thế nào gọi là tại tiền? Nghĩa là khi đi, khi đứng, khi ngồi, khi nằm, hoặc ngủ, hoặc thức, hoặc đi, hoặc đến, xem xét trước sau, hoặc che thân phủ ngưỡng, hoặc mặc y trì bát, hoặc ăn uống tiện lợi, hoặc nói, hoặc im lặng thường phải có tâm ấy. Đây là lời dạy của Ta).

Đức Phật bảo các Ly-xa: (Thế gian có năm báu rất là khó gặp

1. Tất cả chư Phật Thế Tôn.
2. Giáo pháp khéo nói của chư Phật.
3. Nghe pháp khó hiểu.
4. Theo giáo pháp thực hành.
5. Không quên ân nhỏ).

Pháp cung dưỡng cha mẹ(Đức Phật bảo các Tỳ-kheo, nếu người trải qua một trăm năm vai phải công mẹ, vai trái công cha ở trên đại tiểu tiện, hoặc đem những vật châu báu quý giá, y phục, thức ăn uống cũng không đền đáp được một phần nhỏ của ân đức sinh thành dưỡng dục. Từ nay cho phép các Tỳ-kheo hết lòng, dốc sức cung dưỡng cha mẹ, nếu không cung dưỡng thì phạm tội nặng.

